

Kaliber 243 WINCHESTER

Nabój 243 WINCHESTER (oznaczany również, choć stosunkowo rzadko jako 6,17 x 52) został opracowany w 1955 roku. Do konstruowania amunicji wykorzystano łuskę nowoczesnego naboju kal. 308 WINCHESTER. Strzelcy wyczynowi szybko zauważyli, iż 308 Win. jest znacznie celniejszy od zasłużonego 30-06, stąd wykorzystanie dobrze sprawdzonej łuski było ze wszech miar wskazane.

Marek Czerwiński

Nie wdając się w szczegóły można powiedzieć, że dokonano tego zwięzając szybką łuskę do pocisku mniejszego kalibru (6,17 mm). Inicjatorem powstania tego naboju był wydawca czasopisma „Field & Stream” i późniejszy wiceprezydent The National Shot-ting Federation, Warren Page. Głównym przeznaczeniem nowej amunicji było sportowe strzelanie długodystansowe, ale myśliwi od razu zorientowali się, jak cennym nabytkiem może być nowy, szybki i precyzyjny pocisk. Wprowadzenie rewelacyjnego kalibru 243 Win. poważnie zamieszało na chłonnym rynku amerykańskim; nie utrzymał się na nim wprowadzony w tym samym roku dobry kaliber 244 REMINGTON. Nie znaczy to, że był gorszy pod względem balistycznym; powodem był fakt, iż lufy 244 Rem. miały skok gwintu równy 12 calom, co destabilizowało lot ciężkich pocisków, zwłaszcza tych o masie ok. 6,0-6,8 g. Nikt nie chciał strzelać wyłącznie lek-

kimi, wrażliwymi na boczny wiatr pociskami i kaliber 244 REMINGTON zniknął na pewien czas z horyzontu. Niewielu zdołało zauważyć, iż wrócił on do łask w 1964 roku, ale już pod nowym oznaczeniem (6 mm Rem.) z lufami o skoku 9 cali. W tym czasie spadła również w Stanach sprzedaż broni i amunicji kal. 257 Roberts (pochodzącej z 1930 roku z głębokiej modyfikacji niemieckiego naboju 7 x 57 Mauser). Także w Europie kariera nowego kalibru potoczyła się świetnie. Zauważony najpierw przez policyjnych snajperów, szybko zaczął służyć myśliwym zainteresowanym płaską trajektorią lotu, celnością i niezłymi parametrami energii.

Winchester

Pociski kal. 243 Win. są dobrze prowadzone przez lufy o skoku gwintu 10 cali (254 mm). Długość łuski sięga 51,94 mm. Maksymalna średnica łuski wynosi 11,96 mm. Długość naboju może dochodzić do 68,83 mm; maksymalna prędkość pocisku do 1060 m/s. Energia początkowa może osiągnąć 2895 J. Najważniejsze zalety tej amunicji to:

- bardzo wysoka celność w całym zakresie strzelań myśliwskich, a nawet poza nimi (w USA jest wykorzystywany do sportu i varmintingu aż do dystansów 500-600 m; wykorzystują go także snajperzy w terenie zurbanizowanym);
- wyjątkowo płaski tor lotu pocisku (przebieg optymalna odległość przestrzelenia MRD wynosi aż 195 m, przewyższenia na dystansach 50,100 i 150 m są równe 1,0,3,8 i 3,3 cm), co pozwala – przy prawidłowym ustawieniu celownika optycznego – na strzał do 200 m praktycznie bez żadnych poprawek w celowaniu;
- dobre parametry energetyczne (prawie wszystkie pociski dysponują na 200 m energią nieco wyższą niż 2000 J, co sprawiło, iż 243 Win. został dopuszczony do polowań na jelenie);
- nowoczesność naboju pod względem technicznym;
- duża dostępność typów pocisków i niewysoka cena amunicji;

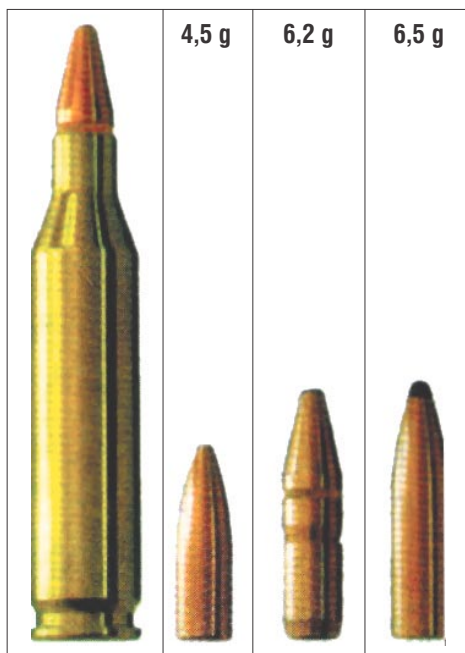
- stosunkowo umiarkowany, w porównaniu do popularnych 30-06 czy 7 x 64, odrzut broni. Każdy kaliber ma również wady. Nie jest od nich wolny i 243 WINCHESTER. Do podstawowych należą:
- głośny huk wystrzału i odczuwalny odrzut, dochodzący do 16-18 J (znaczący w odniesieniu do tak niewielkiego kalibru);
- mała możliwość doboru masy pocisków;
- niewielkie rażenie obalające i skuteczne lekkich, choć bardzo szybkich pocisków, raczej niewystarczające do błyskawicznego rażenia mocnego jelenia czy dzika.

Nie wszyscy liczący się producenci amunicji zalecają, mimo formalnego dopuszczenia do polowań na jelenie, wykorzystywanie 243 WINCHESTER. Uważa się, iż przedziałem wstępnym wskazanej energii (w stosunku do masy ciała zwierzyny) jest 1000 J przy masie do 30 kg, 2000 J przy masie ok. 30-80 kg i 2500 J, jeżeli zwierzę waży ponad 80 kg. Jednak po pierwsze, przeciętna masa pozyskiwanych jeleni przekracza 80 kg, po drugie zaś jest to zwierzę stosunkowo odporne na strzał, dlatego powinien być strzelany cięższym pociskiem. Zalecanym minimum jest pocisk o wadze 9-10 g (dla kalibru 7 mm). Bezsprzecznie lepszym wyborem na jelenie czy dziki będzie więc kaliber 6,5x55 SE, w którym występują elaboracje z pociskami o takiej masie i energii dochodzącej na 100 m aż do 2900 J. 243 Win. nie osiąga na tym dystansie energii większej niż 2300 J, ponadto jest to osiągnięte drogą dużej prędkości przy lekkim pocisku.

Nosler ballistic tip

Chciałbym zwrócić uwagę na precyzyjny pocisk myśliwski produkowany przez firmę HIRTENBERGER, czyli na licencyjnego NOSLERA BALLISTIC TIP W kal. 243 Win. oferowany jest on z pociskiem o masie 6,2 g.

Założeniem konstruktorów było połączenie wysokich parametrów skupienia serii strzałów (nawet na dalekich dystansach!), właściwych dla pocisków tarczowych z dobrą deformacją w tuszy. Tolerancje wykonania pocisku są bardzo wąskie, typowe dla najwyższej klasy amunicji wyczynowej czy snajperskiej. BALLISTIC TIP przypomina kształtem pocisk pełnopłaszczkowy. Korzystne pod względem aerodynamiki ukształtowanie części głowicowej osiągnięto poprzez zastosowanie wkładki balistycznej, wykonanej z poliwęglanu. Dolna część wkładki osa-

Nabój kal. 243 WINCHESTER i pociski firmy RWS

Charakterystyka amunicji dostępnej w kal. 243 WINCHESTER

Nazwa firmy	Typ pocisku	Masa (g)	V100 (m/s)	V200 (m/s)	E100 (J)	E200 (J)	MRD	Przewyższenie na 50 m (cm)	Przewyższenie na 100 m (cm)	Przewyższenie na 150 m (cm)
SAKO	TMS	5,83	860	775	2140	1740	J90	+ 1,0	+ 4,0	+ 3,5
	FMJ	5,8	781	700	1770	1421	171	+ 0,8	+ 4,5	+ 3,5
	TWINHEAD	6,5	852	773	2358	1944	185	+ 1,0	+ 4,0	+ 2,8
NORMA	TMS	6,48	832	749	2248	1822	200	+ 2,2	+ 5,1	+ 4,5
	FMJ	5,2	828	717	1784	1336	150	+ 0,6	+ 1,9	-
S&B	TM	6,48	770	661	1927	1437	180	+ 1,0	+ 4,0	+ 3,0
RWS	KS	6,22	846	745	2219	1721	191	+ 1,0	+ 3,9	+ 3,4
	TMS	6,5	849	768	2343	1917	193	+ 1,0	+ 3,9	+ 3,4
WINCHESTER	TMS	5,18	890	771	2059	1548	200	+ 0,8	+ 4,0	+ 3,5
HIRTENBERGER	NOSLER P	6,48	820	725	2185	1718	185	+ 1,0	+ 4,0	+ 3,0
	NOSLER	6,2	845	756	2213	1772	190	+ 1,0	+ 4,0	+ 3,5
	BST	6,2	854	768	2261	1828	190	+ 1,0	+ 4,0	+ 3,5
	SIERRA	6,5	832	704	2014	1612	171	+ 1,0	+ 4,0	+ 2,5
LAPUA	TMS	6,5	802	702	2090	1601	200	+ 2,5	+ 5,7	+ 5,0
	FMJ	5,8	805	730	1880	1544	200	+ 2,5	+ 5,6	+ 4,9

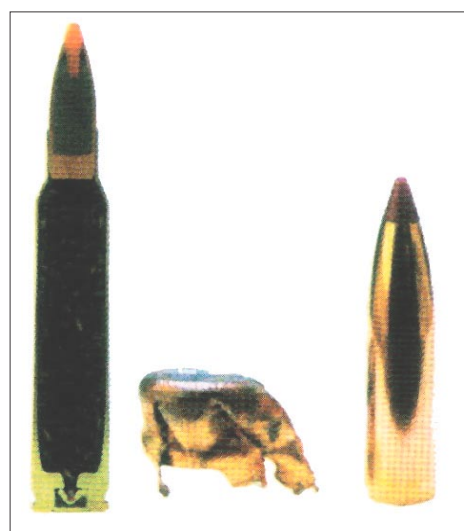
Porównanie 243 Win. do innych naboju tego samego kalibru

Kaliber	Średnica pocisku (mm)	Masa pocisku (g)	Długość łuski (mm)	Średnica łuski (mm)	Długość naboju (mm)	Masa prochu (g)	Prędkość (m/s)	Energia (J)
240 Wby. Mag.	6,18	4,5-6,8	63,40	11,50	80,00	do 3,7	do 1170	do 3500
243 Win.	6,19	5,2-6,5	51,94	11,96	68,83	do 3,1	do 1060	do 2895
6 mm Rem.	6,19	4,5-6,8	56,72	11,96	69,85	do 3,1	do 1070	do 2900
6 mmBR	6,17	6,93	38,61	11,91	38,61	1,78-2,07	860	2564
6 mm PPC	6,17	4,5-5,5	37,85	11,20	53,34	1,58-1,74	800-950	2560

dzona jest w niewielkim, stożkowym wgłębeniu wierzchołkowym rdzenia. Specjalnie miękki materiał rdzenia w części wierzchołkowej powoduje bardzo szybką inicjację grzybkowania. Plastikowa wkładka, oprócz poprawienia właściwości balistycznych, zapobiega deformacjom części głowicowej podczas przeładowywania broni. Jej drugą, równie ważną funkcją jest spełnianie roli klina, ułatwiającego i przyspieszającego deformację części wierzchołkowej. Pocisk dobrze przekazuje energię w celu, jednocześnie głęboko penetruje, co jest stosunkowo rzadko spotykane przy szybko ekspandujących pociskach myśliwskich. Właściwość tę pocisk zawdzięcza wyjątkowemu utwardzeniu jego części dennej. Polega to na znacznym pogrubieniu płaszczka w tej części pocisku. Cienki materiał płaszczka przy wierzchołku sprawia, iż jego drobne fragmenty odrywają

się podczas pokonywania oporu tuszy i stają się odłamkami wtórnymi, potęgującymi skuteczność strzału. Grubość płaszczka wzrasta płynnie w kierunku części dennej. Miałem dużą przyjemność testowania amunicji tego kalibru na skupieniu na dystansach 100 i 200 m. Do krótkiego testu użyłem amunicji myśliwskiej typu NOSLER firmy HIRTENBERGER. Broń – STEYRMANNLI-CHER SSG Sport z optyką SWAROVSKI PV-S o parametrach 6-24 x 50. Na 100 m, z pozycji leżącej z podpórką, seria trzech strzałów zmieściła się w kręgu o średnicy zaledwie 15 mm (!). Na 200 m wszystkie przestreliny bez trudu zmieściłem w 35 mm. Także drugi strzelec uzyskał bardzo zbliżony wynik-odpowiednio 19 i 40 mm. Potwierdza to zarówno klasę amunicji, jak i broni.

„Broń i amunicja myśliwska”
Marek Czerwiński

Nabój z pociskiem NOSLER BALLISTIC TIP, w środku pocisk po trafieniu w tuszę